

ATAI-C1177 TRAUMA JA TAIDE, 5 op

12.9. - 12.12. 2023 tiistaisin klo 17.00 - 20.15.

Opettajat:

Riikka Haapalainen riikka.haapalainen@uniarts.fi

Anna Wilhelmus (anna.wilhelmus@aalto.fi)/ _anna.wilhelmus@gmail.com

Vierailevat luennoitsijat:

Jenni Lehmonen, kuvataideopettaja, TaM, luokanopettaja ja ryhmätaideterapeutti

Mimmu Rankanen, Kuvataideterapian professori, TaT, Kouluttajapsykoterapeutti, VET

Työmäärä toteutustavoittain

Kontaktiopetus 40h, itsenäinen työskentely/ryhmätyö 95h.

Osaamistavoitteet Opiskelija ymmärtää trauman käsitteen määritelmät taiteen ja terapian konteksteissa. Hän perehtyy nykytaiteen traumakulttuurisiin ilmiöihin sekä erilaisten terapeuttien lähestymistapojen peruseriaatteisiin trauman hoitomuodoissa ja tutkimuksissa.

Sisältö

Kurssilla käsitellään trauman käsitettä taideterapian sekä taidehistorian ja nykytaiteen näkökulmista. Trauma on viimeisen sadan vuoden aikana noussut merkittäväksi aiheeksi sekä taiteessa että ihmisen psyyken tutkimuksessa. Tavoitteena on integroida näiden alueiden tietämystä siten, että opiskelija saa välineitä aiheen työstämiseen ja ymmärtämiseen myös taidekasvatuksen konteksteissa.

Trauman määritelmää avataan ihmisen psyyken, kehon ja kognitioiden näkökulmasta pohtimalla mitä trauma on, miten se syntyy ja ilmenee. Kurssilla käsitellään kehollisuutta, muistia ja tarinallisuutta taiteen lisäksi myös taideterapeuttisesta näkökulmasta ja tutustutaan joihinkin traumojen hoidossa käytettyihin menetelmiin.

Kurssilla pohditaan, mitä tarkoittaa idea nykykulttuurista trauman kulttuurina. Muistamisen ja muistelemisen teemat ovat keskeisiä nykytaiteen traumakulttuurisia aiheita. Opiskelun aikana tutustutaan traumakulttuuriin taiteen menetelmiin kuten omakuvaan, paikkasidonnaisuuteen, performanssiin ja valokuvaan. Taide-esimerkkien avulla paneudutaan siihen, millä tavoin henkilökohtaista tasoa käsittelemällä taideteos voi tuottaa julkisen, yhteisesti ymmärrettävän ja poliittisen tason.

Itsenäisen taiteellisen oppimistehtävän lähtökohdaksi opiskelija valitsee jonkin kurssilla käsitellyn taideteoksen tai aihepiirin.

Toteutus, työmuodot ja arvosteluperusteet

Luennot sekä toiminnallisuus, taidetyöskentely ja pari/ryhmäkeskustelut, luentopäiväkirja, kirjallisuuteen perehtyminen, itsenäinen taidetyöskentely ja teoksen esittely.

Kurssin suorittamiseen vaadittava läsnäolo kokonaisuudessaan on 80%

Arvosteluasteikko 0–5

ALUSTAVA OHJELMA

- 12.9. Kurssin käynnistys. Turvallisuus lähtökohtana trauman kohtaamisessa, Anna Wilhelmus
- 19.9 Trauma ja traumaattinen kokemus, Anna Wilhelmus
- 26.9. Traumaattisen kokemuksen vaikutukset kehossa ja mielessä, Anna Wilhelmus
- 4.10. Yhteisöt ja kollektiiviset kuvat 1, Riikka Haapalainen
- 10.10. Traumainformoitu psykoedukatiivinen lähestymistapa lasten vireystilan säätelyyn, Jenni Lehmonen, Taidetyöskentelyä päivän teemasta, Anna Wilhelmus
- 24.10. Taiteen terapeuttisuus, Anna Wilhelmus
- 31.10. Taide mieli -kehon vakauttajana sekä turvan tuojana, Mimmu Rankanen
Taidetyöskentelyä päivän teemasta, Anna Wilhelmus
- 7.11. Taiteen terapeuttisuus ja yhteisö, Anna Wilhelmus
- 14.11. Trauman jälkeinen kasvu, Anna Wilhelmus
- 21.11. Yhteisöt ja kollektiiviset kuvat 2, Riikka Haapalainen
- 28.11. Yksilön ja toiseuden kuvat 1, Riikka Haapalainen
- 5.12. Yksilön ja toiseuden kuvat 2, Riikka Haapalainen

12.12. klo 9.15. – 17 PÄÄTÖSKERTA

Anna Wilhelmus ja Riikka Haapalainen

Luokat A221-A222 sekä Otaniemen kampusalue

KURSSISUORITUKSET:

1. Prosessi- ja luentopäiväkirja

Kurssin aikana tulee työstää henkilökohtaista prosessi- ja luentopäiväkirjaa. Hanki kirja (joko tyhjä luonnoskirja tai muu kirja), johon jokaisen kurssin tapaamiskerran jälkeen kirjaat kuvallisesti ja sanallisesti päivän luentoja, taide-esimerkkien ja keskusteluiden nostamia pohdintoja, havaintoja, ajatuksia, tunteita, assosiaatioita ja ideoita.

Kirjaan kuvataan myös kurssiin liittyvää henkilökohtaista tai pienryhmän taidetyöskentelyä omasta näkökulmasta. Kirjaamiseen voit käyttää kyniä, värejä, lankoja, neulaa, saksia, leikekuvia, valokuvia tai muita sopivia materiaaleja. Kirja palautetaan kurssin päätyttyä **15.12. mennessä** sähköisenä (esim. valokuvattuna) MyCoursesiin opettajille nähtäväksi. Kirja on tärkeä osa kurssin suoritusta, jonka perusteella arvosanat annetaan.

Huom. Liitä kirjaan myös kaikki mahdolliset koti/etätehtävät. Kirjan voi toteuttaa kokonaan sähköisessä muodossa.

2. Joko itsenäisesti tai ryhmässä toteutettava taiteellinen teos

Osana kurssia työstetään taiteellinen teos, joko yksin tai pienryhmässä. Teoksen teeman tulee liittyä kurssilla käsiteltyihin sisältöihin tai siitä nousseisiin ajatuksiin ja tunteisiin.

Työn toteutustavat voivat liittyä kurssilla esiteltäviin taiteellisiin lähestymistapoihin kuten omakuvallisuuteen, performatiivisuuteen tai yhteisöllisyyteen, ja keskeistä on löytää työn teemaan sopiva esitys- ja ilmaisumuoto. Tärkeä osa teosprosessia on myös pohtia sen paikkasidonnaisuutta: miten sen esittämispaikka ja -tilanne vaikuttaa teoksesta nouseviin merkityksiin. Teoksen voi toteuttaa luokkatilaan tai minne tahansa Aalto-yliopiston kampusaluetta.

Teos esitellään viimeisellä kokoontumiskerralla tiistaina 12.12. (pakollinen läsnäolo).